

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

Příloha

k usnesení vlády

ze dne 11. dubna 2012 č. 248

Stanovisko

vlády k návrhu ústavního zákona, kterým se mění ústavní zákon České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů (sněmovní tisk č. 630)

Vláda na své schůzi dne 11. dubna 2012 projednala a posoudila návrh ústavního zákona, kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů (sněmovní tisk č. 630), a vyjádřila s tímto návrhem ústavního zákona **nesouhlas** zejména z těchto důvodů:

1. Novela Ústavy České republiky, která zavedla přímou volbu prezidenta republiky (ústavní zákon č. 71/2012 Sb.), přesunula pravomoc prezidenta republiky nařídit, aby se trestní řízení nezahajovalo, a bylo-li zahájeno, aby se v něm nepokračovalo (abolice), do kontrastovaných pravomocí prezidenta republiky. Odpovědnost vlády je v tomto případě zcela namístě, neboť abolice zasahuje do samotného procesu trestního řízení (o vině nebo nevině nebylo pravomocně soudem rozhodnuto). Zatímco ostatní formy milosti, a to odpuštění nebo zmírnění soudem uloženého trestu (agraciace) a zahlazení odsouzení (rehabilitace), nikterak nezasahují do soudního řízení a patří tradičně do výsostné pravomoci prezidenta republiky, jakožto hlavy státu. Vláda nepovažuje za vhodné, aby postup při udělování všech forem milosti byl shodný. Zákonodárce se v tomto smyslu vyjádřil již tím, že v souvislosti se zavedením přímé volby prezidenta republiky přesunul z čl. 62 do čl. 63 Ústavy České republiky jen abolicí, zatímco agraciaci a rehabilitaci ponechal ve výlučné pravomoci prezidenta republiky, kterou prezident republiky vykonává na základě vlastního rozhodnutí a svého uvážení, tedy bez kontrastace předsedy vlády.

2. Vláda upozorňuje na určitou nelogičnost předloženého návrhu spočívající v tom, že naznačuje-li důvodová zpráva obavu z možného zneužití práva udílet milost v podobě trestné činnosti (korupce), čemuž se má snad zabránit nutností kontrastace, pak není logické, aby při neobsazení funkce prezidenta republiky přešlo toto právo v plném rozsahu na předsedu vlády, jak předpokládá čl. 66 Ústavy, který se v tomto ohledu nenavrhuje změnit. Uvolněním úřadu prezidenta republiky bude právo milosti opět koncentrováno do rukou jedné osoby (předsedy vlády), tedy osoby obvykle více politicky a stranicky vyhraněné, než je prezident republiky, a to v podobě abolicí, agraciace i rehabilitace. S ohledem na symbolický význam práva udílet milost, který je tradičně spojován s hlavou státu, by pak bylo vhodnější, aby tato pravomoc

nepřecházela na jiného ústavního činitele, neboť se nejedná o natolik zásadní kompetenci pro běžný chod státu, aby ji nutně po přechodnou dobu při neobsazení úřadu prezidenta republiky musel někdo vykonávat.

3. V důvodové zprávě uvedené srovnání právní úpravy československé ústavní listiny z roku 1920 se současnou právní úpravou pokulhává zejména v tom, že v současné době, na rozdíl od období první republiky, bylo přistoupeno k zavedení přímé volby prezidenta republiky, což zásadně mění dosavadní koncept a limituje možnosti uvedeného srovnávání, neboť pravomoci prezidenta republiky v ústavních systémech, kde je zavedena přímá volba prezidenta republiky, a v ústavních systémech, kde je zavedena nepřímá volba prezidenta republiky, se liší.